

AUTOR

Bartłomiej Terebiński

11 Batalion Dowodzenia

ROLA BATALIONU DOWODZENIA W ĆWICZENIACH PROWADZONYCH PRZEZ DOWÓDCĘ DYWIZJI

Słowa klucz: batalion, dowódca dywizji, ćwiczenia na szczeblu dywizji, grupa zabezpieczenia, węzeł łączności

Dowódca dywizji zgodnie z dokumentami normatywnymi¹ zobowiązany jest w ciągu roku szkoleniowego do prowadzenia ćwiczeń o różnym rozmachu, począwszy od ćwiczeń z wojskami jako najwyższej formy poprzez ćwiczenia z dowództwami i sztabami, gdzie ćwiczą stanowiska dowodzenia podległych oddziałów, a skończywszy na ćwiczeniach przygotowawczych, w ramach których przygotowujący do działania jest organ dowodzenia własnego stanowiska dowodzenia. Niezależnie od typu czy formy ćwiczenia do właściwej realizacji zadań zawsze zaangażowany jest batalion dowodzenia jako pododdział zabezpieczający wszelką działalność dowództwa dywizji.

ĆWICZENIA prowadzone na szczeblu dywizji wynikają z wcześniej opracowanego planu i odbywają się według narzuconego instrukcyjnie cyklu szkoleniowego². Roczne obciążenie szkoleniowe dla dywizji to jedno ćwiczenie z wojskami i jedno ćwiczenie dowódczo-sztabowe, w ramach których przygotowywane jest stanowisko dowodzenia dywizji oraz jednostek podległych, a także odbywa się zgrywanie systemów walki na poziomie taktycznym. Do tego zestawu ćwiczeń dodatkowo planuje się treningi sztabowe.

Treningi sztabowe prowadzone są z reguły w oparciu o pomieszczenia stałe. Ćwiczący organ dowodzenia na tle określonej sytuacji taktycznej wykonuje czynności w rozwiniętych miejscach pracy wynikające z procesu dowodzenia zgodnie z przyjętymi na stanowisku dowodzenia stałymi procedurami operacyjnymi.

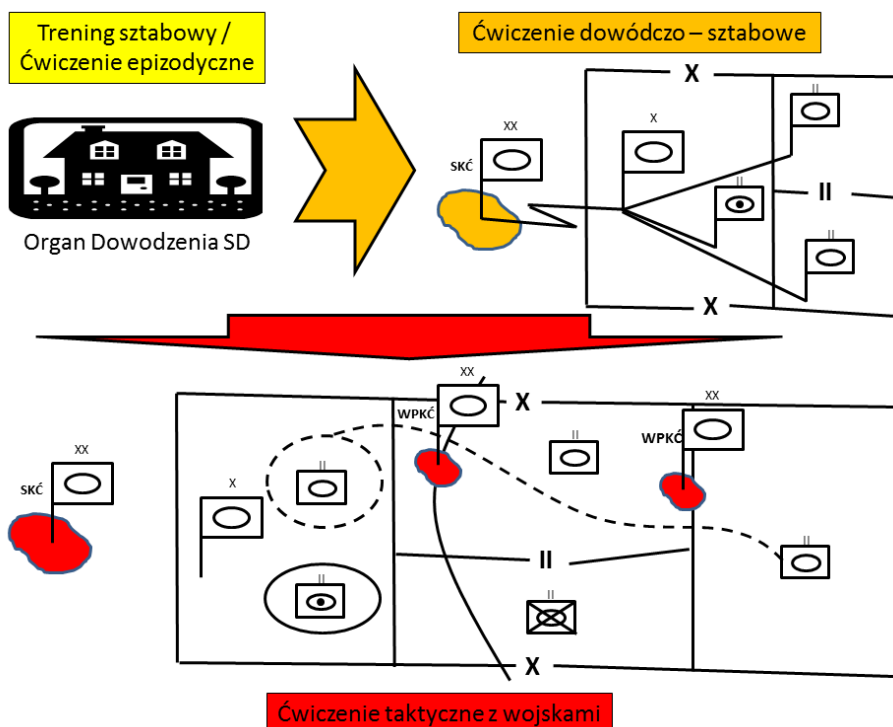
Ćwiczenia dowódczo-sztabowe dywizji prowadzone są z użyciem etatowych środków dowodzenia i łączności z pododdziałami dowodzenia

¹ Dokumenty doktrynalne serii DD/7 m.in. *Instrukcja o przygotowaniu i prowadzeniu ćwiczeń z dowództwami, sztabami i wojskami w Siłach Zbrojnych RP DD/7.1.1(A); Instrukcja o działalności szkoleniowo-metodycznej SZ RP*, Sygn. Szkol. 816/2009.

² *Organizacja szkolenia dowództw i sztabów w SZ RP DD/7.1(A)*, s. 11.

w terenie. Odbývają się na bazie rozwiniętych w realnych odległościach stanowisk dowodzenia dwóch ćwiczących szczebli (brygada-batalion).

Ćwiczenia z wojskami odbywają się z kolei typowo w warunkach polowych (infrastruktura poligonowa) zgodnie z zasadami taktyki w taki sposób, aby umożliwić dowództwu dywizji sprawdzenie umiejętności planowania, organizowania i dowodzenia podległymi wojskami w praktycznym działaniu w różnych środowiskach walki.

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 1. Rozmach ćwiczeń prowadzonych na szczeblu dywizji

Rolą batalionu dowodzenia dywizji w powyższych przedsięwzięciach jest rozwinięcie, wyposażenie i eksploatacja każdego z elementów będących miejscem pracy Kierownictwa Ćwiczenia niezależnie, czy będzie to Organ Dowodzenia SD Dywizji pracujący w oparciu o infrastrukturę stałą, czy w pełni wyposażone Stanowisko Kierowania Ćwiczeniem zdolne do pracy zarówno w obiektach stacjonarnych, jak i w warunkach poligonowych. Celem tego opracowania jest przytoczenie zadań batalionu zarówno w czasie planowania ćwiczenia, jak i w każdej z części ćwiczenia prowadzonego przez dowódcę dywizji – od części przygotowawczej do części końcowej.

Warto w tym miejscu wspomnieć o realizacji jeszcze jednego przedsięwzięcia wynikającego z działalności szkoleniowo – metodycznej. Specyficzną formą ćwiczenia organizowanego przez dowódcę dywizji jest ćwiczenie instruktażowo-metodyczne prowadzone na bazie ćwiczenia taktycznego z wojskami dowódcy jednej z podległych brygad. Zagadnienia metodyczne mające na celu przygotowanie kierownika ćwiczenia z wojskami dowódcy dywizji prowadzi zgodnie z wcześniej opracowanym planem, koncentrując się na działalności kierownika ćwiczenia z wojskami i sposobach, jakimi ten osiąga zakładane cele szkoleniowe. Rola batalionu dowodzenia jako jednostki zabezpieczającej, w zależności od postawionych zadań, sprowadza się tutaj przede wszystkim do pełnego zabezpieczenia transportowego kierownictwa ćwiczenia, a także zapewnienia bazy noclegowej.

PROCES PRZYGOTOWANIA ĆWICZEŃ w dywizji realizowany jest zgodnie z zapisami instrukcji³ i trwa 3 miesiące lub 6 zależnie od wykonywanych czynności w zakresie wspomagania komputerowego i wynikających z tego dodatkowych przedsięwzięć planistyczno-organizacyjnych.

Od wprowadzenia w 2011 roku Wojskowych Oddziałów Gospodarczych do struktur Sił Zbrojnych RP i wydania rozkazu w sprawie podziału kompetencji pomiędzy WOG i jednostkami wojskowymi⁴ rodzi się zasadnicze pytanie, kiedy tak naprawdę zaczyna się planowanie ćwiczenia. Odpowiedź nie jest jednoznaczna i wywołuje wiele kontrowersji wśród oficerów odpowiedzialnych za tę problematykę. Decyzja MON⁵ szczegółowo precyzuje terminy sporządzenia zamiaru dowódcy do planowania działalności wraz z oznaczeniem celów i zadań. Pod określone zadania generowane są potrzeby zarówno środków bojowych oraz materiałowych, jak i usług. Potrzeby te wprowadzane są przez jednostki (w tym również dowództwa dywizji) do najnowszego systemu informatycznego w zakresie ich planowania pod nazwą LBPP na dwa lata przed przedsięwzięciem (zadaniem), jakim jest właśnie ćwiczenie. Planuje nie tylko dowództwo dywizji. Według autora to jest pierwsze z szeregu zadań batalionu dowodzenia w zakresie właściwego przygotowania do zabezpieczenia ćwiczenia prowadzonego przez dowódcę dywizji. W tym miejscu, na dwa lata przed rozpoczęciem ćwiczenia, już należy wstępnie określić, co tak naprawdę będzie niezbędne, aby zabezpieczyć kierownictwo ćwiczenia. Rok przed ter-

³ *Organizacja szkolenia dowództw i sztabów w SZ RP DD/7.1(A)*, s. 16.

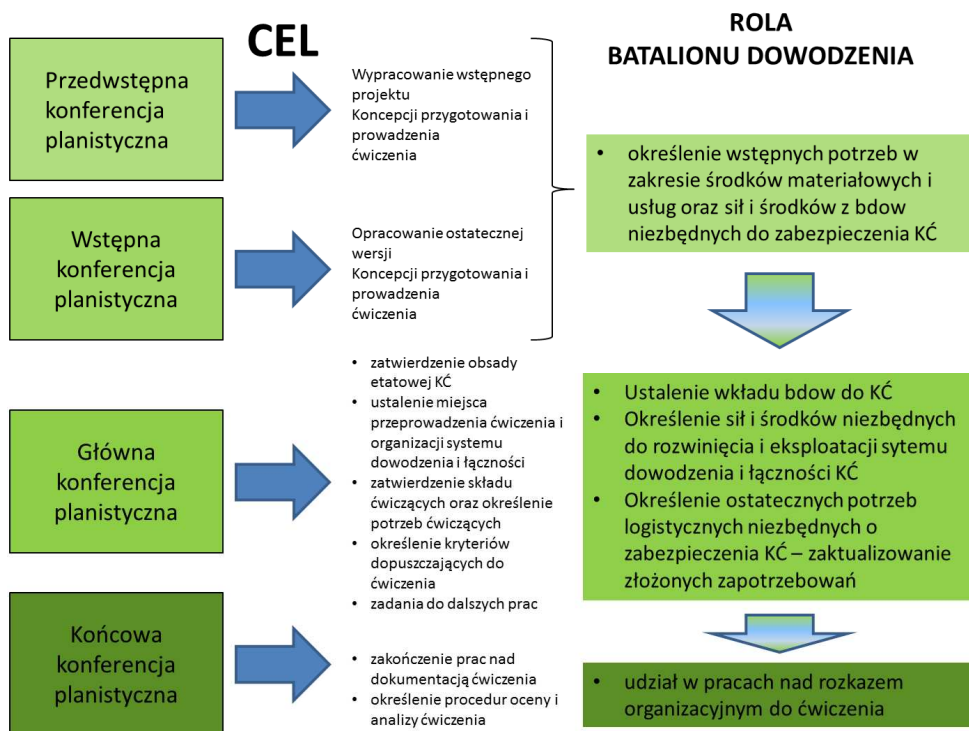
⁴ *Rozkaz nr 838/Log/P4 szefa Sztabu Generalnego WP z dnia 1 sierpnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia podziału kompetencji i zadań pomiędzy Wojskowymi Oddziałami Gospodarczymi i jednostkami wojskowymi funkcjonującymi w terytorialnym systemie zabezpieczenia jednostek wojskowych w garnizonach Sił Zbrojnych RP opartym na Wojskowych Oddziałach Gospodarczych.*

⁵ *Decyzja nr 124/Org/DGRSZ Ministra Obrony Narodowej z dnia 24.03.2015r. w sprawie wprowadzenia do użytku „Jednolitych procedur działalności bieżącej w SZ RP” z późn. zm.*

minem planowanego ćwiczenia dokonuje się ewentualnej aktualizacji potrzeb.

Kolejne przedsięwzięcia przygotowawcze realizowane są już w trakcie konferencji planistycznych organizowanych przez Zespół Autorski powołany na szczeblu dywizji.

Przedstawiciele batalionu dowodzenia również uczestniczą w pracach zespołu (dotyczy to w szczególności obszarów związanych ze sprawami organizacyjnymi, zabezpieczenia logistycznego, wsparcia dowodzenia i łączności).

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Instrukcja o przygotowaniu i prowadzeniu ćwiczeń z dowództwami, sztabami i wojskami w Siłach Zbrojnych RP DD/7.1.1(A)*, s. 27-28.

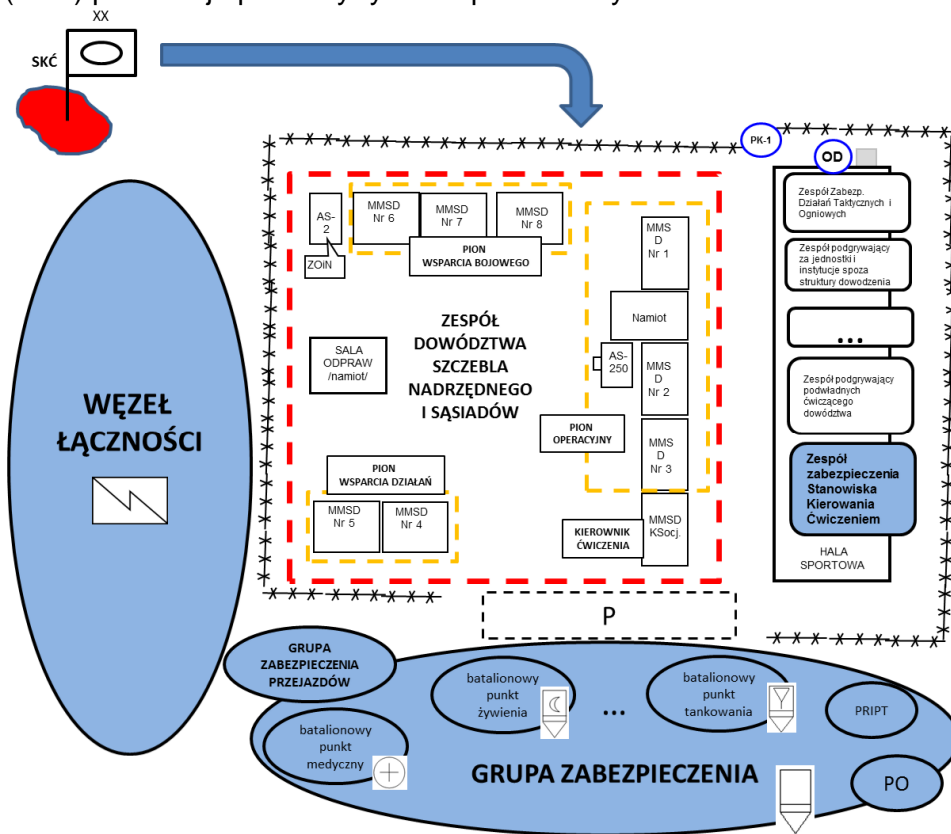
Rys. 2. Udział batalionów dowodzenia w konferencjach planistycznych

W trakcie planowania niezbędne jest przeprowadzenie rekonesansu rejonu ćwiczenia, w którym obowiązkowo muszą wziąć udział osoby funkcyjne batalionu. Rekonesans kończy się podpisaniem notatki uzgodnień pomiędzy dowództwem dywizji, a zarządcą obiektów przyszłych działań. Daje on batalionowi odpowiedzi na pytania związane z realnym zabezpieczeniem funkcjonowania samego kierownictwa ćwiczenia, a także możliwości budowy systemu łączności w ugrupowaniu ćwiczących wojsk. Po uzyskaniu wiedzy dotyczącej potrzeb w batalionie rozpoczyna się realiza-

cja wszelkich przedsięwzięć związanych z organizowaniem środków materiałowych i sprzętu. Przedsięwzięcia te muszą być zakończone przed wyjściem grupy przygotowawczej w rejon ćwiczenia.

Część przygotowawcza ćwiczenia

Podczas gdy ćwiczące oddziały i pododdziały realizują zadania z zakresu osiągnięcia gotowości do podjęcia działań i inne zadania przygotowawcze, batalion dowodzenia w ramach tej najbardziej dla niego pracochłonnej części ćwiczenia rozwija i wyposaża miejsca pracy dla kierownictwa ćwiczenia. Przykładowy schemat Stanowiska Kierowania Ćwiczeniem (SKĆ) prezentuje poniższy rysunek pomocniczy.

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 3. Stanowisko Kierowania Ćwiczeniem rozwijane przez batalion dowodzenia dywizji

Zasadniczym elementem SKĆ są miejsca pracy dla ścisłego kierownictwa ćwiczenia. Centrum kierownictwa stanowi zespół dowództwa szczebla nadrzędnego i sąsiadów będący odwzorowaniem organu dowodzenia stanowiska dowodzenia dywizji. Pozostałe zespoły i grupy umiejscowione są z reguły poza rejonem zespołu dowództwa. Na rys. 3. kolorem niebieskim oznaczono te elementy SKĆ, których pełną obsadę zapewnia batalion dowodzenia.

Zadania Zespołu zabezpieczenia SKĆ, który de facto spełnia rolę komendy Stanowiska Dowodzenia Dywizji, są następujące⁶:

- wyposażenie miejsca pracy dla kierownika ćwiczenia;
- zabezpieczenie pod względem logistycznym kierownictwa ćwiczenia i grup operacyjnych;
- zabezpieczenie pojazdów dla kierownika ćwiczenia oraz ich prawidłową eksploatację;
- wydzielenie i przygotowanie sił i środków do organizacji punktów kierowania ćwiczeniem;
- przygotowanie rejonu zakwaterowania i odpoczynku dla oficerów kierownictwa ćwiczenia;
- zorganizowanie ochrony i obrony rozwiniętych stanowisk i urzędzeń;
- przygotowanie i zabezpieczenie udziału obsady Stanowiska Obserwacji i Analiz Skażeń wraz z etatowym wyposażeniem do realizacji zadań systemu wykrywania skażeń podczas ćwiczeń.

Na szefa tego zespołu wyznaczany jest dowódca batalionu dowodzenia. W przypadku pracy całodobowej zastępca dowódcy – szef sztabu, pełni obowiązki szefa zespołu na II zmianę. Pozostałe osoby funkcyjne zespołu to oficerowie i podoficerowie odpowiedzialni za zadania logistyczne (zakwaterowanie, żywienie, transport, tankowanie) oraz operacyjne, w tym związane z zabezpieczeniem bojowym oraz ochroną i obroną SKĆ. Organem wykonawczym w systemie ochrony i obrony SKĆ funkcjonującym na podstawie sporządzonego wcześniej *Planu ochrony i obrony SKĆ* jest etatowa kompania ochrony i regulacji ruchu wchodzącą na czas ćwiczenia w skład grupy zabezpieczenia.

Kolejnym elementem kierownictwa ćwiczenia wynikającym z instrukcyjnych wymogów, za który odpowiada batalion dowodzenia, jest grupa zabezpieczenia przejazdów. Grupa powoływana jest w celu zabezpieczenia przejazdów ćwiczących wojsk w przypadku przemieszczeń przez drogi publiczne (poza obszarem roboczym ośrodka poligonowego). W skład grupy wchodzi przede wszystkim regulujący z kompanii ochrony i regulacji ruchu z etatowymi środkami transportowymi.

⁶ *Instrukcja o przygotowaniu i prowadzeniu ćwiczeń z dowództwami, sztabami i wojskami w Siłach Zbrojnych RP DD/7.1.1(A), s. 43.*

Do jej zadań należy⁷:

- zabezpieczenie przejazdów środków kołowych i gąsienicowych zwłaszcza w rejonach niestrzeżonych;
- zabezpieczenie przed zniszczeniem dróg przekraczanych przez pojazdy gąsienicowe;
- zapewnienie przejazdu cywilnym pojazdom samochodowym w miejscach przekraczania jezdni przez sprzęt wojskowy;
- oczyszczanie jezdni po przejściu sprzętu wojskowego.

Należy również w tym miejscu wspomnieć, że standardem jest oddelegowanie personelu etatowego zespołu wsparcia teleinformatycznego batalionu do zespołu zabezpieczenia teleinformatycznego kierownictwa ćwiczenia. Trzon tego personelu stanowią żołnierze o specjalnościach informatycznych.

Węzeł łączności

Węzeł Łączności (WŁ) to element SKĆ rozwijany przez etatowe kompanie łączności (również kompanię węzłów bazowych) batalionu dowodzenia, przeznaczony do zapewnienia wymiany informacji z ćwiczącymi stanowiskami dowodzenia (wojskami) oraz wewnątrz samego stanowiska. Zadaniem WŁ jest zapewnienie kierownictwu ćwiczenia:

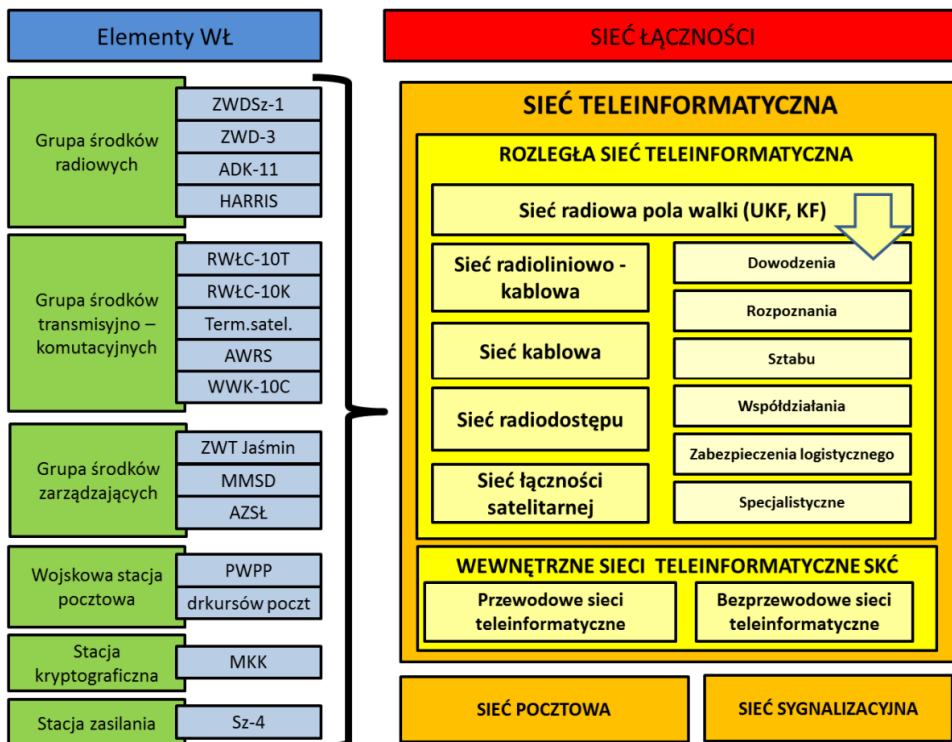
- ciągłej i bezpiecznej wymiany informacji operacyjnej w relacjach dowodzenia i współdziałania;
- wymiany informacji pomiędzy strukturami organizacyjnymi stanowisk dowodzenia i stanowiskiem kierowania ćwiczeniem;
- kanałów transmisyjnych do przesyłania informacji za pomocą Zautomatyzowanych Systemów Dowodzenia;
- wsparcia informatycznego;
- relacji na potrzeby kierowania środkami walki;
- odbioru i przekazywania sygnałów ostrzegania, alarmowania i powiadamiania;
- wymiany danych rozpoznawczych, logistycznych i medycznych,
- kierowania systemem obrony i ochrony stanowiska kierowania ćwiczeniem.

Na podstawie węzła łączności realizowane są usługi teleinformatyczne dla obsady kierownictwa ćwiczenia. Do podstawowych usług należą:

- W rozległych i lokalnych sieciach informatycznych:
 - poczta elektroniczna;
 - telefonia internetowa (VoIP);
 - serwer WWW (strony SharePoint).

⁷ Tamże, s. 51.

- W sieci INTER-MON:
 - poczta elektroniczna;
 - telefonia internetowa (VoIP);
 - telefonia cyfrowa oraz fax w ruchu automatycznym;
 - transmisja obrazu;
 - przesyłki pocztowe;
 - automatyzacja procesu dowodzenia i kierowania.
- Rysunek 4 prezentuje elementy sieci łączności budowane na SKĆ.

Źródło: opracowanie własne na podstawie P. Dela i in., *Vademecum Łącznościowca*, AON, Warszawa, 2012.

Rys. 4. Elementy składowe sieci łączności budowane w ramach Węzła Łączności

Grupa zabezpieczenia

Grupa zabezpieczenia (GZ) to element stanowiska kierowania ćwiczeniem, w którym zgrupowane są siły i środki odpowiadające za całokształt funkcjonowania stanowiska. Przeznaczona jest do realizacji pełnego zabezpieczenia logistycznego i medycznego kierownictwa ćwiczenia oraz

jego ochrony i obrony. Grupa Zabezpieczenia tworzona jest na bazie kompanii ochrony i regulacji ruchu, kompanii logistycznej i zespołu zabezpieczenia medycznego batalionu. GZ rozwija zgodnie z obowiązującymi przepisami⁸ następujące urządzenia i elementy:

- bpz – batalionowy punkt zaopatrzenia, a w tym według potrzeb:
 - bpż – batalionowy punkt żywnościowy;
 - bpt – batalionowy punkt tankowania;
 - bpwiow – batalionowy punkt wydobywania i oczyszczania wody;
 - bpa – batalionowy punkt amunicyjny.
- PRiPT – patrol rozpoznania i pomocy technicznej;
- bpm – batalionowy punkt medyczny.

Do zadań grupy należy przygotowanie rejonów rozmieszczenia oraz budowa infrastruktury niezbędnej do zapewnienia właściwych warunków socjalno-bytowych stanu osobowego jak wyżywienie i zakwaterowanie. Często odbywa się to w systemie polowym, czyli namiotach. W celu przyjęcia osób funkcyjnych kierownictwa ćwiczenia organizowany jest punkt przyjęcia na SKĆ, a proces przyjęcia personelu zwany *incprocessingiem*. W ramach tego przedsięwzięcia wydawane jest niezbędne wyposażenie, jak: sprzęt łączności i informatyki, przepustki, opaski⁹, kartki żywnościowe itp.

Kolejne zadania grupy to zapewnienie dróg dojazdu i odpowiednio oznakowanych środków transportowych¹⁰, właściwe zorganizowanie regulacji ruchu w razie potrzeb podczas wszelkich przemieszczeń kierownictwa, a także zorganizowanie pełnego zabezpieczenia bojowego (ubezpieczenie, maskowanie, powszechna obrona przeciwlotnicza, obrona przed bronią masowego rażenia, zabezpieczenie inżynieryjno-saperskie) oraz kompleksowej ochrony i obrony, jak również utrzymanie ustalonego porządku w rejonie samego SKĆ.

Część przygotowawcza ćwiczenia jest najtrudniejszym etapem wykonywania zadań przez batalion dowodzenia na rzecz kierownictwa ćwiczenia. W przypadku wyjścia dowództwa dywizji poza MSD oraz konieczność rozwinięcia polowego systemu logistycznego z pełną odpowiedzialnością można powiedzieć, że okres dwóch tygodni może być za krótki do wykonania wszystkich powyżej przytoczonych zadań.

⁸ Doktryny logistyczne serii DD 4.

⁹ Oznakowanie zgodnie z *Instrukcją o przygotowaniu...*, Załącznik K, s. 75.

¹⁰ Tamże.

Część wstępna ćwiczenia

Ta część ćwiczenia prowadzona jest z reguły w formie *mini ćwiczenia*. Ma na celu sprawdzenie systemu teleinformatycznego i obiegu informacji oraz zapoznanie z sytuacją wyjściową do ćwiczenia i dokumentami normatywnymi. Jest to właściwy czas na doposażenie stanowisk pracy osób funkcyjnych kierownictwa, usunięcie ewentualnych usterek czy dopracowanie przyjętych rozwiązań. Właściwa realizacja zadań przez batalion dowodzenia w tej części ćwiczenia daje podstawy do osiągnięcia gotowości kierownictwa do części głównej. Instrukcyjnie ta część może potrwać do dwóch dni, jednak w praktyce daje się możliwość przeszkolenia dwóch zmian w ciągu jednej doby.

Zabezpieczenie funkcjonowania kierownictwa ćwiczenia w czasie prowadzenia ćwiczenia – część główna ćwiczenia

Podczas gdy kierownictwo ćwiczenia realizuje założone cele i zadania szkoleniowe przewidziane w poszczególnych etapach tej części ćwiczenia, zadaniem batalionu dowodzenia jest przede wszystkim czuwanie w trybie całodobowym nad właściwą eksploatacją rozwiniętych elementów SKĆ, w tym również rozwijanych okresowo Wysuniętych Punktów Kierowania Ćwiczeniem (WPKĆ). WPKĆ funkcjonują w czasie realizacji tych etapów części głównej ćwiczenia, w których kierownik wymaga bezpośredniego wglądu w rejon działań ćwiczących wojsk. Organizowane punkty zależnie od potrzeb wyposaża się w niezbędne środki łączności oraz właściwe zabezpieczenie socjalne.

W zakresie eksploatacji węzła łączności realizowany jest nadzór nad pracą systemu poprzez zorganizowaną w systemie dyżurów bojowych służbę operacyjno-techniczną. Służba ta kieruje pracą dowódców grup środków węzła łączności w zakresie wykonywania czynności techniczno-eksploatacyjnych oraz dokonuje kontroli ewidencji i sprawozdawczości dotyczącej pracy środków łączności oraz obiegu informacji i doręczania dokumentów bojowych na węzle łączności. Ponadto wykonuje niezbędne przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem żywotności węzła łączności i jego elementów, a także interweniuje w razie awarii, uszkodzeń i przerw powstałych w systemie łączności oraz kieruje odtwarzaniem naruszonego systemu.

W grupie zabezpieczenia zadania są niezmiennie, jeśli chodzi o szeroko rozumiane zabezpieczenie logistyczne i medyczne. Należy zwrócić uwagę na wysoką aktywność sił i środków w zakresie zabezpieczenia transportowego osób funkcyjnych kierownictwa, które kierują i nadzorują działania ćwiczących wojsk. Grupa zabezpieczenia przejazdów również

działa nieprzerwanie w każdym z etapów, wspierając przemieszczające się przez drogi publiczne pododdziały. Zadania związane z zabezpieczeniem bojowym oraz ochroną i obroną SKĆ realizowane są całodobowo poprzez wyznaczone służby dyżurne: oficera dyżurnego stanowiska z pomocnikiem, dowódcę warty oraz wartowników – obsady punktów kontrolnych i patrole.

Część końcowa ćwiczenia

Ćwiczenie uważa się za zakończone po rozliczeniu dokumentacji, sprzętu, środków bojowych i pozoracji pola walki, odtworzeniu zdolności bojowej ćwiczących wojsk oraz przemieszczeniu do MSD¹¹. Rolą batalionu dowodzenia w tej części ćwiczenia jest, po przygotowaniu warunków do przeprowadzenia omówienia wstępnego przez kierownictwo ćwiczenia, zorganizowanie rozliczenia wszystkich osób funkcyjnych – tzw. *outprocessing*.

W następnej kolejności realizowane będzie pełne zwinięcie stanowiska kierowania ćwiczeniem i przekazanie całego zajętego rejonu gospodarzowi (zarządcy) obiektu.

Rozmach przedsięwzięcia

Z przytoczonych powyżej rozważań jednoznacznie wynika, że zadania batalionu dowodzenia związane z zabezpieczeniem ćwiczeń realizowanych przez dowódcę dywizji są przede wszystkim długofalowe. W obecnie funkcjonującym systemie zaopatrywania Sił Zbrojnych RP wstępne planowanie ćwiczenia przeplata się z jednoczesnym organizowaniem środków. Wymaga to zarówno od planujących ćwiczenie, czyli oficerów dowództwa dywizji, jak i strony organizującej – osób funkcyjnych batalionu dowodzenia, dużego doświadczenia i umiejętności przewidywania. Dla batalionu stanowi to jednak preludium wszelkich działań, ponieważ największy wysiłek i zaangażowanie wymagane będzie od niego już w samym rejonie ćwiczenia i tylko właściwa realizacja zadań w ramach stanowiska kierowania ćwiczeniem umożliwi kierownikowi ćwiczenia osiągnięcie założonych celów szkoleniowych.

¹¹ Tamże, s. 37.

Bibliografia

1. *Decyzja nr 124/Org/DGRSZ Ministra Obrony Narodowej z dnia 24.03.2015r. w sprawie wprowadzenia do użytku „Jednolitych procedur działalności bieżącej w SZ RP” z późn. zm.*
2. *Rozkaz nr 838/Log/P4 szefa Sztabu Generalnego WP z dnia 1 sierpnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia podziału kompetencji i zadań pomiędzy Wojskowymi Oddziałami Gospodarczymi i jednostkami wojskowymi funkcjonującymi w terytorialnym systemie zabezpieczenia jednostek wojskowych w garnizonach Sił Zbrojnych RP opartym na Wojskowych Oddziałach Gospodarczych.*
3. *Organizacja szkolenia dowództw i sztabów w SZRP DD/7.1(A).*
4. *Instrukcja o działalności szkoleniowo-metodycznej SZRP, Sygn. Szkol. 816/2009.*
5. *Instrukcja o przygotowaniu i prowadzeniu ćwiczeń z dowództwami, sztabami i wojskami w Siłach Zbrojnych RP DD/7.1.1(A).*
6. Dela Piotr i in., *Vademecum Łącznościowca*, AON, Warszawa, 2012.

ROLE OF THE COMMAND BATTALION IN EXERCISES CONDUCTED BY THE DIVISION COMMANDER

The paper discusses issues concerning the conducting of exercises by a Division Commander, taking special account of the role of the Command Battalion. All the stages of a conducted exercise are shown, from the preparatory part to the conclusion of the exercise. The author analyses the essential role of the Command Battalion during each stage of a conducted exercise, focusing mainly on the preparation of an exercise and the provision of suitable equipment which will make it possible to achieve the intended training aims.